

Markanın Korunması ve Hukuki Koruma Yolları II

Prof. Dr. Arzu OĞUZ

Ankara Üniversitesi Fikri ve Sınai Haklar
Araştırma ve Uygulama Merkezi (FİSAUM) Müdürü

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Fikri Mülkiyet Hukuku ABD Başkanı

2. Marka Sahibinin Hakları

Marka sahibinin hakları yeni SMK da ortak hükümler kitabında düzenlenmiştir. SMK md. 149'da tüm sınai mülkiyet hakları için ortak olarak düzenlenen bu hakları marka sahibi için şu şekilde somutlaştırabiliriz.

2. Marka Sahibinin Hakları

A. Fiilin Tecavüz Olup Olmadığının Tespiti

Hukukta genel bir dava türü olarak düzenlenen tespit davası, burada sınai haklar yönünden kanunda ayrı bir dava türü olarak düzenlenmiştir.

2. Marka Sahibinin Hakları

B. Marka Hakkına Tecavüz Fiillerinin Önlenmesi (Men) ve Durdurulması (Men) Davaları

SMK md. 149 (b) ve (c)'nin düzenlemesine göre marka hakkı ihlal edilen marka sahibi, marka hakkını ihlal eden fiilin durdurulmasını mahkemeden talep edebilir. Tecavüzün durdurulması davası, süregelen bir tecavüze son verilmesi için açılmaktadır. KHK'da durdurma (men) davası açıkça düzenlenmemiştir. Durdurma davası men davası ile birlikte de açılabilir ancak, nitelikleri farklıdır. Men davası, henüz başlamamış, ancak muhtemel bir tecavüzün önlenmesi için ya da sona ermiş ancak tekrarlanması ihtimali bulunan ihlallerde açılabilen iken, durdurma davası, başlamış ve devam eden bir tecavüz halinde söz konusudur. Ancak bir kere meydana gelmiş ve sona ermiş bir tecavüzün tekrarının men'i için de talepte bulunulması mümkündür.

2. Marka Sahibinin Hakları

B. Marka Hakkına Tecavüz Fiillerinin Önlenmesi (Men) ve Durdurulması (Men) Davaları

Bu dava, yani, tecavüzün durdurulması, ihlal tehlikesi halinde de söz konusu olur, çünkü SMK md. 29/2 (a)'ya göre, md. 7'nin ihlali, aynı zamanda karıştırılma ihtimali, marka ihlali olarak kabul edilir. Fiilin tekrarlanması tehlikesi halinde tecavüzün durdurulması davası açılabilir, çünkü ihlalde bulunan kimseye karşı koruma bu yolla etkili olacaktır. Tecavüzün durdurulması davasının açılabilmesi için ihlalin somut olması gerekir. Tecavüzün durdurulması davası, ihlal edenin kusuruna ya da marka sahibinin zarara uğraması şartına bağlı değildir . Bu dava, devam eden tecavüzün tekrarının önlenmesini sağlaması yanında, tecavüz oluşturacak ciddi hallerin varlığı durumunda muhtemel tecavüzün men'ini de sağlayabilmektedir. Tecavüz tehlikesi, tecavüz fiilinin tekrarlanması ya da gerçekleşmesi konusunda güçlü emarelerin bulunması halidir. Güçlü emarelere, ürünün satılacağı bildirilerek gazete ilanı verilmesi, sevk edilmek üzere bir yerde depolanması halleri örnek verilebilir.

2. Marka Sahibinin Hakları

B. Marka Hakkına Tecavüz Fiillerinin Önlenmesi (Men) ve Durdurulması (Men) Davaları

Marka hakkına tecavüzün durdurulması ve men talepli davalar, birer eda davasıdır. Bu davanın açılabilmesi için kural olarak tecavüzde bulunanın kusuru ve zarar koşulu aranmaz. Bununla birlikte taklit markayı taşıyan malları dağıtan, satan, ithal eden veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkaran kişilerin eylemi, ancak bu kişilerin bu durumu bildiği ya da bilmesi gerektiği hallerde marka hakkına tecavüz teşkil edeceğinden, tecavüzün durdurulması davasının da bu kimselere karşı sadece belirtilen bilme ya da bilmesi gerekme hallerinde açılabileceği kabul edilebilir.

2. Marka Sahibinin Hakları

B. Marka Hakkına Tecavüz Fiillerinin Önlenmesi (Men) ve Durdurulması (Men) Davaları

Tecavüzün durdurulması davası tecavüz devam ettiği sürece açılabilir. Tecavüz sona ermiş ise artık tecavüzün durdurulması talebinde bulunamaz. Bundan sonra ancak muhtemel tekrarın önlenmesi ve maddi sonuçlarının ortadan kaldırılması, giderilmesi, ref'i talep edilebilecektir.

Dava tescilli bir marka sahibi tarafından veya marka başvurusunda bulunmuş ve başvurusu resmi marka bülteninde yayınlanmış olan başvuru sahibi tarafından açılabileceği gibi, inhisari lisans sahibi tarafından açılan davalarda, mahkeme marka tescil edilinceye kadar karar veremez.

Tecavüzün men'i davası, olası veya güncel mütecavize veya onun hukuki haleflerine karşı açılabilir. Marka hakkına tecavüzün durdurulması veya önlenmesi davaları bakımından zamanaşımı söz konusu olmaz.

2. Marka Sahibinin Hakları

C. Tecavüzün Kaldırılması Davası

Başlayan ve devam eden marka tecavüzüne karşı tecavüzün giderilmesi davası açılır. Bu dava SMK md. 149/1 (ç)'de düzenlenmiştir. Bu maddeye göre dava açabilmek için ihlalin başlamış ve devam ediyor olması gerekir. Marka hakkı tecavüze uğrayan kimse, mahkemedен eski durumun geri getirilmesini, tecavüzün maddi sonuçlarının ortadan kaldırılmasını isteyebilir. Bu davanın açılabilmesi için tecavüzün devam etmekte olması şart değildir. Tecavüzün gerçekleştirilmiş olması yeterli olup, tekrar etme tehlikesinin bulunması gerekli değildir. Dava, marka hakkına tecavüzden sonra da açılabilir. Ancak bunun için, malların üretilmesi, depolanması, piyasaya sürülmesi, fuarda sergilenmesi, internette satışa sunulması gibi tecavüzün bazı sonuçlarının doğmuş olması gereklidir. Bu dava tecavüzün sonuçlarının ortadan kaldırılması ve eski hale dönülmesi amacına yönelik olup, kaldırılması istenebilecek sonuçlar da her somut olaya göre değişecektir.

2. Marka Sahibinin Hakları

C. Tecavüzün Kaldırılması Davası

Bu dava için de ihlal eden kişinin kusurlu olması gerekmez. Tecavüzün giderilmesi davası ile ileri sürülebilecek talep hakları, üretilmesi veya kullanılması cezayı gerektiren eşya ile bu eşyayı üretmeye yarayan araçlara el konulmasını, el konulan ürün üzerinde mülkiyet hakkı tanınmasını, gerekli diğer tedbirlerin alınması, markaların silinmesi, ürün ve araçların imhasını kapsar.

Tecavüzün önlenmesi davasını da tescilli markanın sahibi ve münhasır lisans sahipleri açabilecektir. Bu dava mütecavize ve onun hukuki haleflerine karşı açılabilir olup, bu davada da zamanaşımı yoktur. Tecavüzün giderilmesi (ref'i) talebi, tecavüz veya tecavüzün sonuçları devam ettiği sürece yapılabilir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

a) Şartlar

i) Kusur

SMK md. 149/1 (ç)'ye göre marka sahibi maddi ve manevi zararlarının giderilmesini isteyebilir. Marka ihlali bir haksız fiildir, bu nedenle BK md. 49/l uygulanır. Bu madde, kusur şartını öngörmektedir. Ayrıca, TTK md. 55/1 (d)'de düzenlenen haksız rekabet kurumunda da tazminat talebinde bulunabilmek için, failin kusurlu olması gerekir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

a) Şartlar

ii) Zarar

Zarar, tazminat talebinde bulunabilmek için aranan bir diğer sorundur. Zararın kapsamı hakkında BK. Md. 49-57 (özellikle md. 51,52, 53,56) arasında düzenlenen genel hükümler uygulanacaktır. Bu hükme göre zarar, kişinin bir olay ile mal ve hukuki varlığında uğradığı her türlü eksiklik olarak değerlendirilebilir. Bir yandan zarar, pozitif zarar (damnum emergens) ve mahrum kalınan kar (lucrum cessans) olmak üzere iki çeşit olarak düşünülebilir. Bir diğer yandan zarar, maddi ve manevi zarar olmak üzere ikiye ayrılır. Maddi zarar, belli hesap yöntemlerine göre tazmin edilir. Manevi zarar da yine tazminat şeklinde giderilmeye çalışılır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

a) Şartlar

iii) İlliyet Bağı

Tazminat talebinde bulunabilmek için son şart, fiil ile zarar arasında uygun illiyet bağı bulunması gerekir. Fiilin doğrudan ya da dolaylı olması önemli değildir, önemli olan ihlal fiilinin ortaya zarar çıkartmış olmasıdır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

b) Maddi Zararın Giderilmesi

Maddi zarar doğrudan uğranılan zarar ve mahrum kalınan kar olmak üzere ikiye ayrılır (SMK md. 151/1). Md. 151/1'e göre, marka sahibinin uğradığı zarar gerçekten kaybedilen miktardan değil, marka hakkının ihlal edilmesinden dolayı mahrum kalınan kardan da oluşur. SMK md. 151/2'de mahrum kalınan karın hesaplanmasında özellikle markanın ekonomik önemi, marka hakkına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında markaya ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenlerin göz önünde tutulacağı ifade edilmektedir. Fiili zarar, BK md. 51, 52 ve 53'e göre talep edilir. Tazminatın hesabında fiili zarar, yoksun kalınan kar ayırımı yapılır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

b) Maddi Zararın Giderilmesi

i) Tazminatın Hesaplanması

Marka hakkı tecavüze uğrayan kimse SMK md. 151'e göre mütecavizden "sebepe olduğu zarar"ı isteyebilecektir. Sebepe olunan zarar kavramı hem meydana gelen "fiili zarar"ı hem de marka hakkı sahibinin bu eylem nedeniyle "yoksun kaldığı kar"ı içermektedir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

i) Tazminatın Hesaplanması

“Fiili zarar”, marka hakkına tecavüz nedeniyle marka sahibinin malvarlığında meydana gelen net azalmadır. Malvarlığındaki azalma, aktifin azalması biçiminde olabileceği gibi, pasifin artması biçiminde de olabilir. Markanın aynının veya benzerinin benzer mal/hizmet için kullanılması piyasada karışıklığa, yanlış anlamalara yol açabilir ve marka sahibi, durumu tüketicilere açıklamak için ek masraflara girişmek zorunda kalabilir. Örneğin marka sahibi, durumu açıklayıcı ilanlar yapmak, markasının zayıflayan ayırt etme gücünü güçlendirmek için yeni bir reklam kampanyasına girişmek zorunda kalabilir. Bu ilan ve reklamların gerektirdiği masraflar, fiili zarar kalemini oluşturur. Aynı şekilde, tecavüz fiilini izlemek, lüzumlu kanıtları toplamak için yapılan masraflar da, fiili zarar kapsamındadır. Taklit markanın, kalitesiz mallarda kullanılması, orijinal markanın piyasadaki saygınlığına zarar vererek değerinin düşmesine neden olabilir. Marka sahibi, bu zararının da tazminini isteyebilir (SMK md. 150).

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

i) Tazminatın Hesaplanması

Yoksun kalınan kar ise, tecavüz eylemi hiç olmasaydı, marka hakkı sahibinin malvarlığı ilerde ne noktada olacak idiyse, işte bu muhtemel kazançlardır ve bunların da tazmini gerekmektedir.

Yoksun kalınan kar kalemleri SMK md. 151’de üç seçenek halinde düzenlenmiştir: Buna göre tecavüze uğrayan ya “marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı marka sahibinin, markanın kullanılması ile elde edebileceği muhtemel gelir”i, ya “marka hakkına tecavüz edenin, markayı kullanmak yoluyla elde ettiği net kazanç”ı, ya da “marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeli”ni talep edebilecektir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

i) Tazminatın Hesaplanması

SMK md. 151/4 “yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, ikinci fıkranın (a) veya (b) bentlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birinin seçilmiş olması halinde, mahkeme ürüne ilişkin talebin oluşmasında sınai mülkiyet hakkının belirleyici etken olduğu kanaatine varırsa, kazancın hesaplanmasında hakkaniyete uygun bir payın daha eklenmesine karar verir” hükmünü getirmektedir.

Marka sahibi bu üç seçenekten birisini seçerken, birtakım verilere, davalının bazı ticari satış rakamlarına, mali bilgilerine ihtiyaç duyabilir. SMK'nın 150/3 maddesine göre, marka sahibi, markanın kendi izni olmaksızın taklit edilerek kullanılması sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden markanın kullanılması ile ilgili belgeleri vermesini talep edebilir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

i) Tazminatın Hesaplanması

Burada geçen “zarar miktarının belirlenmesi için” tabiri, bu talebin mutlaka yargılama sırasında, bilirkişi incelemesi aşamasında yapılabileceği şeklinde algılanmamalıdır. Kanımızca, marka sahibi 151. maddede yazılı hesaplama yöntemlerinden kendisi için en uygun olanı seçebilmek için, henüz tercihini mahkemeye bildirmeden, davalının bilanço bilgilerini ibraz etmesini, bazı satış bilgilerinin ve mali tablolarının mütecaviz tarafından sunulmasını isteyebilmelidir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

i) Tazminatın Hesaplanması

150. maddeye göre mütecavizden istenebilecek ilgili belgeler, sadece ticari defter, fatura ve kayıtlarla sınırlı değildir. Gümrük kayıtları, ambar kayıtları, lisansların listesi gibi belgelerin de ibrazı istenebilmelidir. Müşteri ve dağıtıcıların listesi gibi kayıtlar ise, davalının ticari sırlarına ilişkin olmakla, bunların ibrazının istenip istenemeyeceği tartışma konusu olabilir. Kanımızca müşteri listesi, dağıtıcı listesi, bu kişilerle yazışmalar, bunların adresleri gibi bilgiler, davacının yapacağı tercihle doğrudan bağlantılı bilgileri içermemektedir. Bu bilgiler olsa olsa, davalının tecavüze konu malları sattığı kişilerin de belirlenerek, marka sahibine bunlar hakkında da taleplerde bulunma imkanı sağlayacak türden bilgilerdir. Bu nedenle bu hususların bilirkişi incelemesinde incelenmesi mümkün olmakla birlikte, bunlara ilişkin belgelerin istenememesi daha doğru olacaktır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

b) Maddi Zararın Giderilmesi

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Marka Sahibinin Muhtemel Geliri

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Marka Sahibinin Muhtemel Geliri

Yoksun kalınan kar seçeneklerinden birisi ve uygulamada en çok tercih edileni, 151. maddenin 2 (a) fıkrasında yer alan, “marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, marka sahibinin markanın kullanılması ile elde edeceği muhtemel gelir” seçeneğidir. Buna göre yapılacak hesaplama esas itibarıyla marka hakkı sahibi olan davacının ticari kayıt ve defterleri, ticari faaliyetlerinin hacmi ve markasının değeri gibi unsurlara dayanacaktır. Öte yandan marka sahibi, markayı kullanarak gelir elde ederken, pazarlama becerisini, işletme verimliliğini, satış sonrası servis hizmetlerini ve benzeri unsurları da kullanmaktadır. Bununla birlikte davacının elde edebileceği muhtemel gelir hesaplanırken, davalı mütecavizin ticari faaliyetlerinin boyutunun da incelenmesi gerekebilecektir. Zira marka hakkı sahibinin muhtemel geliri, mütecavizin eyleminin boyutu ile de ilgilidir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Marka Sahibinin Muhtemel Geliri

Sözgelimi taklit ürünlerin davalının işyerinde ele geçirilmesi durumunda davacının muhtemel geliri, bu ürünlerin niteliğinin, miktarının belirlenmesi yanında, davalının ticari kayıtlarına veya sipariş fişlerine göre ne miktarda üretim yaptığının, ele geçirilenler dışında önceden satış yapıp yapmadığının, başka bir yerde stoklarının bulunup bulunmadığının, bu ürünleri hangi fiyattan sattığının tespit edilmesinde de fayda olabilir. Bazı hallerde, söz gelimi marka hakkı sahibinin hiçbir zaman üretmediği bir ürün kaleminin mütecaviz tarafından üretildikten sonra ele geçirilmesi halinde, marka hakkı sahibinin bu ürünü hiçbir zaman üretmediği ve böyle bir fiyat belirlemediği için, mütecavizin üretip satışa koyduğu taklit ürünleri hangi fiyattan sattığı, yüzde kaç kar marjı ile çalıştığı gibi hususların tespiti ile davacı marka sahibinin muhtemel gelirinin en alt sınırının belirlenmesi mümkün olabilir. Dolayısıyla bu seçeneğe göre hesaplama yapılırken gerekirse her iki tarafın ticari kayıtları uzman bilirkişilerce incelenerek öncelikle tecavüzün boyutları belirlenmeli, daha sonra davacının geçmiş yıllardaki ticari faaliyeti, ürün fiyatları, satış performansı, kar marjı gibi unsurlara göre davacı marka sahibinin muhtemel gelirinin hesaplanmasına çalışılmalıdır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- İhlalde Bulunanın Elde Ettiği Kazancın Geri Ödenmesi

Bir başka hesaplama yöntemi marka ihlalini yapan kimsenin elde ettiği gelirdir. SMK md. 151/2 (b)'ye göre marka sahibinin mahrum kaldığı kar, ihlal edenin, ihlal ile elde ettiği gelire göre hesaplanır. Burada ihlalde bulunanın muhtemel değil, net olarak elde ettiği gelir dikkate alınır. Dikkat edilecek olursa (a) bendinde davacının elde edebileceği “muhtemel gelir”den bahsedilirken, burada “elde ettiği kazanç” söz konusudur. Bu hesaplama yönteminde de öncelikle davalı mütecavizin ticari faaliyetinin boyutu belirlenmeli, markayı taşıyan ürünlerden ne kadar sipariş aldığı, ne kadar ürettiği, ne kadar stok bulunduğu, ne kadar satış yaptığı, satış fiyatının ve kar marjının ne olduğu gibi hususlar dikkate alınarak mütecavizin markayı kullanmak yoluyla elde ettiği gelir belirlenmelidir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Lisans Bedeline Göre Tazminatın Hesaplanması

Lisans bedeli, fiili zarar ve mahrum kalınan kar yanında alternatif bir hesaplama yöntemidir. SMK md. 151/2 (c)'de düzenlenmiştir. Buna göre mahrum kalınan kar, lisans bedeline göre hesaplanabilir. Başka bir deyimle, marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedelidir. Bu seçenekte, marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken “varsayımsal bir lisans bedeli”nin belirlenmesi gerekmektedir. Bu hesaplama yapılırken, emsal lisans bedellerinin araştırılıp, kıyaslanması ve pek çok kritere göre objektif bir bedel tespiti gerekir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Lisans Bedeline Göre Tazminatın Hesaplanması

Uygulamada bu seçeneği tercih eden hak sahiplerinden, örnek lisans sözleşmesi ibraz etmeleri istenmekte ancak genellikle örnek lisans sözleşmesi bulunmadığından bu yükümlülük yerine getirilememektedir. Bazı hallerde de dava konusu ürünlerle hiç ilgisi bulunmayan ürünler için verilmiş lisans sözleşmeleri ibraz edilmektedir. Sözgelimi havlu emtiası üzerinde izinsiz marka kullanılmasından dolayı açılmış bulunan tazminat davasında, marka hakkı sahibi ayakkabı emtiası için verdiği lisans sözleşmesi örneğini ibraz edebilmektedir. Bazen de ibraz edilen lisans sözleşmesinin gerçek olmadığı, davacının grup şirketleri arasında davadan sonra muvazaalı olarak düzenlenen bir lisans sözleşmesi olduğu iddia edilmektedir. Bazı davalarda da ele geçen ürün sayısı sözgelimi birkaç forma veya gömlekten ibaret olmasına rağmen, ibraz edilen örnek sözleşmelerin bir veya birkaç yıllık ve milyonlarca üretim izni verilen sözleşmeler olması nedeniyle bu sözleşmelerin olaya uyarlanması ve hakkaniyete uygun bir lisans bedeli tespit edilmesi zor olmaktadır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Lisans Bedeline Göre Tazminatın Hesaplanması

Mahkemece belirlenecek varsayımsal farazi lisans bedeli, münhasır lisans mı yoksa münhasır olmayan lisans mı olacaktır? Münhasır lisans sözleşmesinde belirlenecek bedel, münhasır olmayan lisans sözleşmesine göre daha yüksek olacaktır. Bu konuda kanunda açıklık yoktur. Madem somut bir olay karşısında, farazi bir lisans belirlenmektedir, o halde belirlenecek lisans münhasır olmayan lisans biçiminde olmalı ve lisans bedeli de bir şekilde somut olayla sıkı bağlantı içermelidir. Ancak somut olayın özelliğine göre münhasır lisans bedelinin istenmesi de mümkündür.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Lisans Bedeline Göre Tazminatın Hesaplanması

Uygulamada, lisans örnekleme yönteminin seçildiği davalarda öncelikle davacıdan örnek lisans sözleşmesi ibrazı istenerek bilirkişilerce bu sözleşme ve ele geçen, tespit edilen ürün miktarı veya hizmetin niteliği, süresi dikkate alınarak davacının geçmiş yıllardaki ticari performansı da gözetilerek, olaya ve oluşa uygun, hakkaniyetli bir lisans bedeli belirlenmesi yoluna gidilmektedir. Örneğin, 5 adet taklit gömlek ele geçirilmiş, ancak ibraz edilen örnek lisans sözleşmesi 1 yıllık ve 500 bin adet gömlek üretim iznine ilişkin ise bir şekilde süre, miktar bakımından somut olaya uyarılmalıdır.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

ii) Yoksun Kalınan Kar Seçeneklerine Göre Hesaplama

- Lisans Bedeline Göre Tazminatın Hesaplanması

Örnek lisans sözleşmesinin ibraz edilmediği hallerde ise uygulamada genellikle ticaret odalarından veya ilgili oda veya meslek kuruluşlarından görüş sorularak, davacının dava konusu ürün satış hacmi, piyasa hacmi, geçmiş yıllardaki satış performansı, ürünün veya hizmetin niteliği, davacı hak sahibinin piyasadaki Pazar payı, genel ekonomik koşullar, marka değeri gibi unsurlar da dikkate alınmak suretiyle oluşa uygun, hakkaniyetli bir bedel tespiti yapılmak suretiyle “makul ve adil” bir lisans bedeli üzerinden hüküm kurulmaktadır.

Hesaplama sırasında öncelikle markanın tanınmışlık derecesi, ünü ve özgünlüğü, karıştırılma tehlikesinin ölçüsü ve ürüne yakınlığı büyük rol oynamaktadır. Faizlerin de hesaplamada dikkate alınması gerekir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

c) Manevi Zararın Tazmini

Marka hakkının ihlali durumunda, belli şartlar altında maddi zararın yanı sıra manevi zararın tazmini de öngörülmüştür . Manevi zararın tazmini SMK md. 149/1 (ç)'de düzenlenmiştir. Bu hüküm tazminat talebinin içerik ve kapsamı hakkında bir ifade içermediği için, bu hususlarda BK md. 56 ve TTK md. 58/1 (e) uygulanır. BK md. 48 ve 49'a göre hakkı ihlal edilen kişi, manevi zararın tazminini, şahsiyet haklarının zedelenmesi durumunda talep edebilir. TTK md. 58/1 (e) hak sahibine, haksız rekabet halinde ekonomik olarak şahsiyet haklarının ihlali halinde manevi zararın para şeklinde tazmin edilmesi imkânını verir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

c) Manevi Zararın Tazmini

Manevi tazminat rakamının belirlenmesi BK md. 49 çerçevesinde hakimın takdir yetkisindedir. Ancak bu yetki kullanılırken olayın oluş şekli, ele geçen taklit ürün miktarı, ihlal süresi, sayısı, tarafların ekonomik ve sosyal konum ve durumları dikkate alınmalıdır.

SMK md. 149/1 (ç)'nin manevi zararın giderilmesi imkânını veren hükmünün yanı sıra SMK md. 150/2'de marka sahibine ek bir tazminat imkânı sağlayan başka bir hüküm vardır. Ancak bu tazminat, ihlal edenin markayı, kötü ve uygun olmayan bir biçimde kullanmış olması ve marka sahibinin bunun sonucunda markanın itibarının zarara uğramış olması durumunda talep edilebilir.

2. Marka Sahibinin Hakları

D. Tazminat Davaları

d) Sebepsiz Zenginleşme

Sebepsiz zenginleşme marka hukukunda belli koşullarda talep edilebilir. Örneğin, marka sahibinin münhasır hakkına kusursuz olarak bir saldırı olması durumunda söz konusu olabilir. BK md. 77 vd. nin genel hükümleri burada da uygulama alanı bulur. Diğer talep hakları zamanaşımına uğradıktan sonra sebepsiz zenginleşmeden doğan talep hakları da ileri sürülemez. Her halde genel zamanaşımı süresinden sonra bu talep haklarını ileri sürmek mümkün değildir. SMK md. 157'ye göre fiilden haberdar olunduktan sonra bir yıl, haberdar olunmaz ise son olarak on yıl sonra zamanaşımı söz konusu olur.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

A. İhtiyati Tedbirler

İhtiyati tedbirler, HMK md. 101 vd. da düzenlenen genel hükümlerin yanı sıra, SMK md. 159'da ayrıntılı bir şekilde marka konusunda doğan ihtilaflar için düzenlenmiştir. İhtiyati tedbirin amacı, marka sahibine, marka ihlali halinde hızlı, etkili ve etken bir koruma sağlayabilmektir. SMK md. 159'a göre marka ihlali için dava açan veya açacak olan kişiler, dava konusu markanın kendi marka haklarına tecavüz teşkil edecek şekilde Türkiye'de kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını ispat etmek şartıyla , davanın etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilir.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

A. İhtiyati Tedbirler

Böyle bir talepte bulunabilecek kişiler, SMK'ya göre dava açma hakkına sahip olan kişilerdir . İhtiyati tedbirin niteliği SMK md. 159'da düzenlenmiştir. Buna göre ihtiyati tedbirler;

a) Davacının marka hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması,

b) Marka hakkına tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen ürünlere, bunların üretiminde münhasıran kullanılan vasıtalara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi alanlar dahil, buldukları her yerde elkonulmasını ve bunların saklanması,

c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi gibi

önlemlerden oluşur.

İhtiyati tedbir talebi incelenirken, ihlal iddiasının ne derece ciddi olduğu ve ne ölçüde aciliyet bulunduğu dikkate alınmalıdır.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

B. El Koyma Talebi

SMK md. 149/1 (d)'ye göre marka sahibi, marka hakkına tecavüz dolayısı ile üretilmesi veya kullanılması cezayı gerektiren eşya ile bu eşyaları üretmeye yarayan araç, cihaz, makine gibi vasıtalara, diğer ürünlerin üretilmesine engel olmayacak şekilde el konulması talebinde bulunabilir.

Üretilmeleri ve piyasaya sürülmeleri suç teşkil eden mallar SMK md. 30'da ayrıntılı bir biçimde sayılmıştır.

El koyma talebi, öncelikle “marka hakkına tecavüz dolayısıyla üretilmesi veya kullanılması cezayı gerektiren eşya” bakımından söz konusudur.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

C. El Konulan Malın Mülkiyetinin Marka Hakkı Sahibine Tanınması

SMK md. 149/1 (e)'ye göre marka sahibi bu hükmün (d) bendine göre el konulmuş eşyanın mülkiyetinin kendisine tanınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kanun koyucu, marka hakkı sahibine mülkiyet hakkı tanınması halinde, söz konusu ürünlerin değerinin, tazminat miktarından düşülmesini emreder. Yasaya göre bu değer, kabul edilen tazminatı aştığı zaman, marka sahibinin fazlayı karşı tarafa ödemesi gerekir. Madde metninin ifadesine göre bu talep ancak tazminat talebi ile birlikte yapılabilecektir.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

D. İmha Etme Talebi

SMK md. 149/1 (f) marka sahibinin imha talebini düzenlemektedir. Bu hükme göre marka sahibi, marka hakkına tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınmasını, özellikle bu maddenin (d) bendine göre el konulan ürünlerin ve araçların üzerlerindeki markaların silinmesi veya marka hakkına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise imhası talebinde bulunabilir. Bu talepte marka ihlalinin ağırlığı ile alınan önlemlerin aynı ölçüde olmasına dikkat edilir. Eğer marka sadece pakette ya da başlıklı kâğıtlarda kullanılmış ise sadece bunların imha edilmesi yeterlidir, malların da imhasına gerek yoktur. Taklit edilen markanın mallardan sökülmesi kolay ise, artık malların imha edilmesi istenemez. Ancak bu önlem yeterli değil ise malların da imhası talep edilebilir .

İmha talebinde bulunabilmek için ihlal eden kişinin kusurlu olması gerekmez.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler E. Mahkeme Kararının İlgililere Tebliği ve Yayınlanması Talebi

SMK md. 149/1 (g)'ye göre marka hakkı ihlal edilen marka sahibi mahkemeden, kararın, ilgili kişilere tebliğini ve yayınlanmasını talep edebilir. Maddeye göre “haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesi veya ilgililere tebliğ edilmesi” söz konusu olur.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

F. Gümrüklerde El Koyma

Gümrüklerde el koyma en etkili araçlardan birisidir. Bu tedbir ile taklit markalı malların uluslararası ticaretinin, bu malların iç ya da dış piyasada dağıtımına başlanmadan önlenmesine olanak sağlanmaktadır.

KHK md. 79/1'e göre marka hakkını ihlal eden taklit markalı mallara, marka sahibinin başvurusu üzerine, ihracat veya ithalat anında gümrük makamları tarafından ihtiyati tedbir olarak el konulabilir. Aynı hükmün 2. fıkrasına göre el koyma ile ilgili uygulama bu konuda çıkarılacak bir yönetmelikte düzenlenir. Gümrük idaresi tarafından verilen el koyma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren, bozulabilir nitelikteki eşya için 3 iş günü içinde, diğer eşya için ise 10 iş günü içinde esas hakkında dava açılması ya da mahkemeden ihtiyati tedbir kararı alınması gerekir.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

G. Bilgi Talebi

SMK md. 150/3'ea göre marka sahibi, markanın kendi izni olmaksızın taklit edilerek kullanılması sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden (davalıdan) markanın kullanılması ile ilgili belgeleri vermesini talep edebilir. Böyle bir talebin yapılması halinde mahkemenin, öncelikle davalıdan buna ilişkin tüm fatura, sipariş fişleri, irsaliye evrakı, fatura ve benzeri ticari kayıtlarını, ticari defterlerini ibraz etmesi için süre vermesi, davacının da buna göre karar vermesi yerinde olacaktır.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler

H. İnternet Alan Adının Terkini

Marka hakkına tecavüzün devamının önlenmesi ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için alınabilecek tedbirlerden biri internet alan adının terkini olabilir. Elektronik ticaretin ve internet iletişiminin gelişmesi ile birlikte, ihlaller gitgide fiziki ortamdan, sanal ortama kaymakta, internet yoluyla taklit ürün satıldığı gibi, markaların birebir aynısı sözcüklerle internet alan adı tescil ettirilerek, markanın müşterileri bu sitelere yönlendirilmekte veya bu tür alan adı tescilleri yolu ile alan adı ticareti yapılmaktadır. İnternet alan adı yoluyla marka ihlalleri durumunda marka hakkına tecavüz söz konusu olmakta, marka sahibi dışında yaptırılan internet alan adı tescilleri ise terkin yaptırımı ile karşı karşıya kalabilmektedir.

3. Marka Hakkına Tecavüz Halinde Yapılabilecek Diğer Talepler H. İnternet Alan Adının Terkini

Markanın gerçek hak sahibi dışında, kötüniyetli olarak ve meşru bir hakkı olmaksızın bir kimse tarafından başkasına ait markanın, bir internet alan adı biçiminde tescil ettirilebilir ve bu tescil nedeniyle marka ile internet alan adı, sayfası arasında bir karıştırma ihtimali meydana gelebilir. Bu durumda mahkemelerce marka hakkına dayanılarak internet alan adı terkin edilebilecektir. Alan adı terkin taleplerinde mahkemeler genellikle .com uzantılı alan adlarının terkinine karar vermektен kaçınmakta, .com.tr uzantılı alan adlarının terkinine karar vermekteler. Dış koşullar gerçekleşmişse .com uzantılı alan adlarının terkin edilmesinin de mümkün olacağı kanısındayız. Türk mahkemelerinin verdiği alan adı iptali ya da terkin kararlarının, yurt dışında terkin tenfize ilişkin bir konudur. Kaldı ki Türk mahkemelerince verilen alan adı iptal kararlarının da Türkiye’de tescile aracılık yapan kuruluşlarca yerine getirilmesi zorunludur.

MARKA HAKKININ SINIRLARI,
MARKA HAKKININ SONA ERMESİ,
DAVA AÇILMASI

MARKA HAKKININ SINIRLARI

A. Zamanaşımı

SMK md. 157’de atıf yapılan zamanaşımı süresi Borçlar kanuna dair zamanaşımı süreleridir. Burada uygulanacak olan süreler haksız fiillere ilişkin TBK genel zamanaşımı süresidir. Yani burada 2 ve 10 yıllık zamanaşımı süreleri uygulanacaktır. Hatta bu süre, fiilin aynı zamanda bir cezayı gerektirdiği ve ceza zamanaşımı süresinin daha uzun olduğu hallerde, daha uzun olarak uygulanabilir (TBK md. 71/I).

B. Sessiz Kalma Suretiyle Hak Kaybı

Eski KHK'da buna dair bir hüküm bulunmamaktaydı. Açık bir hüküm olmadığından TMK md. 2 yani iyiniyete dair hükümler uygulanmaktaydı. Sessiz kalma suretiyle hak kaybı, özellikle markanın aynısının ya da benzerinin bir başkası adına tescil edilmiş olmasına veya kullanılmasına rağmen marka sahibinin buna belli bir süre sessiz kaldıktan sonra dava açmasının, işlem güvenliğine aykırı olacağı gerekçesinden ortaya çıkmıştır. Yeni SMK md. 25/6 “Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötüniyetli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez” hükmünü getirerek bu hususu somut bir düzenlemeye kavuşturmuştur.

C. Üçüncü Kişilerin Kişisel Bilgilerini Dürüstçe Kullanımları

SMK md. 7/5'e göre, dürüstçe ve ticaret veya sanayi konularıyla ilgili olarak kullanılmaları koşuluyla üçüncü kişilerin, ad ve adresini, mal veya hizmetlerle ilgili cins, kalite, miktar, kullanım amacı, değer, coğrafi kaynak, üretim veya sunulmuş zamanı veya diğer niteliklere ilişkin açıklamaları kullanmaları ve özellikle aksesuar, yedek parça veya eşdeğer parça ürünlerinde, malın ya da hizmetin kullanım amacının belirtilmesinin gerekli olduğu hallerde kullanılması marka sahibi tarafından engellenemez.

D. Hakların Tüketilmesi

SMK Genel Hükümler md. 152'ye göre sınai mülkiyet hakkı korumasına konu ürünlerin, hak sahibi veya onun izni ile üçüncü kişiler tarafından piyasaya sunulmasından sonra bu ürünlerle ilgili fiiller hakkın kapsamı dışında kalır. Markada bu, tescilli bir markanın tescil kapsamındaki mal üzerine konularak, marka sahibi tarafından veya onun izni ile Dünya'nın herhangi bir yerinde piyasaya sunulmasından sonra, mallarla ilgili fiiller marka tescilinden doğan hakkın kapsamı dışında kalır.

Marka sahibinin, birinci fıkra hükmüne girmesine rağmen, malın piyasaya sunulmasından sonra, üçüncü kişiler tarafından değiştirilerek veya kötüleştirilerek ticari amaçlı kullanmalarını önleme yetkisi vardır.

MARKA HAKKININ SONA ERMESİ

Yenilememe, vazgeçme ve hükümsüzlük olarak üç ayrı başlık halinde ele alınabilir.

MARKA HAKKININ SONA ERMESİ

A. Yenilememe

SMK md. 28/1 (a)'ya göre, marka hakkı, koruma süresinin dolması ve süresi içerisinde yenilenmemesi halinde sona erer. Koruma süresi ise tescil tarihinden itibaren 10 yıldır.

B. Vazgeçme

SMK md. 28/1 (b)'ye göre, marka sahibi, markanın kullanılacağı (korunmakta olduğu) malların ve/veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebilir. Beyan yazılı olmalıdır ve karşı tarafa varması gerekmektedir.

C. Markanın Hükümsüzlüğü

SMK md. 25'e göre hükümsüzlük nedenleri mutlak ve nispi ret nedenlerinden birinin varlığıdır.

(2) *Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları markanın hükümsüzlüğünü mahkemeden isteyebilir.*

(3) *Marka hükümsüzlük davası, dava tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı açılır. Markanın hükümsüzlüğü davalarında Kurum taraf gösterilmez.*

C. Markanın Hükümsüzlüğü

(4) Bir marka, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine aykırı olarak tescil edilmiş olup da kullanım sonucunda tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından hükümsüzlük talebinden önce ayırt edici nitelik kazanmışsa hükümsüz kılınamaz.

(5) Hükümsüzlük hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde hükümsüzlük kararı verilemez.

C. Markanın Hükümsüzlüğü

(6) Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötünîyetli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez.

(7) 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca açılan hükümsüzlük davalarında 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır. Hükümsüzlüğü istenen markanın başvuru veya rüçhan tarihinde, davacının markası en az beş yıldır tescilli ise davacı ayrıca, söz konusu başvuru veya rüçhan tarihinde 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirildiğini ispatlar.

D. Markanın İptali

Madde 26- (1) Aşağıdaki hâllerde talep üzerine Kurum tarafından markanın iptaline karar verilir:

a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hâllerin mevcut olması.

(Madde 9- (1) Tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir sebep olmadan tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından marka sahibi tarafından Türkiye’de ciddi biçimde kullanılmayan ya da kullanımına beş yıl kesintisiz ara verilen markanın iptaline karar verilir. (2) Aşağıda belirtilen durumlar da birinci fıkra anlamında markayı kullanma kabul edilir: a) Markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması. b) Markanın sadece ihracat amacıyla mal veya ambalajlarında kullanılması. (3) Markanın, marka sahibinin izni ile kullanılması da marka sahibi tarafından kullanım olarak kabul edilir.)

D. Markanın İptali

b) Marka sahibinin fiillerinin veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olarak markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetler için yaygın bir ad hâline gelmesi.

(Bir marka, bir sözlükte, ansiklopedide, yıllıkta, katalogda, ticaret veya sanayi dünyasını genel olarak veya bir sektörü özel bir tarzda takdim eden bir kitapta veya benzeri bir başvuru eserinde bir cins adı olarak yer alabilir (örn, vim-vimlemek). Sözlükte veya diğer bir başvuru eserinde bu şekilde cins ismi veya sıfat, zarf ya da fiil gibi kullanılan kelimenin tescilli marka olduğunun belirtilmesi gerekir. Aksi halde o markanın toplumca cins isim veya fiil kabul edilmesi ve markanın ayırt edici gücünü yitirmesi, korumanın dışına çıkması tehlikesi vardır. Eski KHK md. 10'a göre marka sözlüklerde ve diğer başvuru eserlerinde yer aldığı takdirde, mezkûr yerlerde tescilli marka olduğu belirtilmemişse, marka sahibinin talebi üzerine, yayının sonraki ilk sayısında (basımında) bunun düzeltilmesi gerekirdi. Bu hükmün amacı marka sahibine, başvuru eserlerinde kullanılan markasının "marka olduğunun belirtilmesi" hakkını vermektir. Ancak marka sahibinin düzeltmeyi istemeyi ihmal etmesi, markanın ayırt edici niteliğini yitirmesi sonucunu doğurabilir. Ayırt edici niteliğin yitirilmesi yenilemenin reddine neden olabilir).

D. Markanın İptali

c) Marka sahibi tarafından veya marka sahibinin izniyle gerçekleştirilen kullanım sonucunda markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetlerin özellikle niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltması.

ç) 32 nci maddeye aykırı kullanımın olması.

D. Markanın İptali

(2) İlgili kişiler, Kurumdan markanın iptalini isteyebilir.

(3) Marka iptal talepleri, talep tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı ileri sürülür.

(4) Markanın, beş yıllık sürenin dolması ile iptal talebinin Kuruma sunulduğu tarih arasında tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından ciddi biçimde kullanılmış olması hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine ilişkin iptal talepleri reddedilir. İptal talebinde bulunulacağı düşünülerek kullanım gerçekleşmişse talebin Kuruma sunulmasından önceki üç ay içinde gerçekleşen kullanım dikkate alınmaz.

D. Markanın İptali

- (5) İptal hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi iptale karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde iptal kararı verilemez.
- (6) İptal incelemesi sırasında hak sahibinin değişmesi hâlinde, sicilde hak sahibi olarak görünen kişiye karşı işlemlere devam edilir.
- (7) İptal talepleri, iptali istenen markanın sahibine tebliğ edilir. Marka sahibi bir ay içinde talebe ilişkin delillerini ve cevaplarını Kuruma sunar. Söz konusu bir aylık süre içinde talep edilmesi hâlinde Kurum bir aya kadar ek süre verir. Kurum gerekli gördüğü takdirde ek bilgi ve belge sunulmasını isteyebilir. Kurum, iddia ve savunmalar ile sunulan deliller çerçevesinde dosya üzerinden kararını verir.

DAVA AÇILMASI

Görevli ve Yetkili Mahkeme

MADDE 156- (1) Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye ceza mahkemesince bakılır.

Görevli ve Yetkili Mahkeme

(2) Kurumun bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Kurumun kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Kurum aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(3) Sınai mülkiyet hakkı sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının yerleşim yeri veya hukuka aykırı fiilin gerçekleştiği yahut bu fiilin etkilerinin görüldüğü yer mahkemesidir.

Görevli ve Yetkili Mahkeme

(4) Davacının Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarihte sicilde kayıtlı vekilin işyerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmişse Kurum merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir. (5) Üçüncü kişiler tarafından sınai mülkiyet hakkı sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesidir. Sınai mülkiyet hakkı başvurusu veya sınai mülkiyet hak sahibinin Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde, dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Görevli ve Yetkili Mahkeme

Bu özel düzenlemenin yanı sıra HMK'da yer alan yetki kuralları da geçerlidir. Bu durumda HMK md. 6'a göre davacının ikametgâhı mahkemesi yetkilidir. Bundan başka HMK md. 16'e göre haksız fiilin işlendiği yerdeki mahkeme de yetkilidir.

İhtiyati tedbir talebi ve ihtiyati tedbirin niteliği

MADDE 159- (1) Bu Kanun uyarınca dava açma hakkı olan kişiler, dava konusu kullanımın, ÷lke içinde kendi sınai m÷lkiyet haklarına tecav÷z teşkil edecek şekilde ger÷ekleşmekte olduğunu veya ger÷ekleşmesi için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını ispat etmek şartıyla, verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

İhtiyati tedbir talebi ve ihtiyati tedbirin niteliği

(2) İhtiyati tedbirler özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

- a) Davacının sinai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin önlenmesi ve durdurulması.
- b) Sinai mülkiyet hakkına tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen tecavüze konu ürünlere, bunların üretiminde münhasıran kullanılan vasıtalara ya da patenti verilmiş usulün icrasında kullanılan vasıtalara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi alanlar dâhil, buldukları her yerde elkonulması ve bunların saklanması.
- c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

(3) İhtiyati tedbirlerle ilgili bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.